

Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego w formule pracy zdalnej

Szanowni Państwo,

w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem COVID-19 pojawiła się potrzeba wprowadzenia szczególnych rozwiązań, które umożliwiają podejmowanie działań minimalizujących zagrożenie dla zdrowia publicznego. W Polsce 13 marca 2020 r. został wprowadzony stan zagrożenia epidemicznego. W związku z powyższym Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego dostosował oferowane wsparcie dla pracowników jst uwzględniając formułę pracy zdalnej. Dzięki temu urzędnicy nadal mogą rozwijać własne kompetencje korzystając z naszego zaplecza eksperckiego. Instytut uruchomił 39 bezpłatnych szkoleń o zróżnicowanej tematyce w formule on-line (z możliwością zadawania pytań prowadzącemu za pośrednictwem czatu) oraz sześć filmów informacyjno – edukacyjnych. Szkolenia odbywają się na platformie Cisco-Webex. Tak przygotowana formuła spotkań, w kontekście konieczności ciągłego podnoszenia kwalifikacji urzędników wobec zachodzących zmian legislacyjnych, spotkała się z bardzo dużym odzewem. Od 22 kwietnia br. (pierwsze szkolenie on - line) do 20 czerwca br. skorzystało z niej 4079 osób, zaś 22 maja br. udostępniono pierwszy z sześciu informacyjno – edukacyjnych, które do dziś mają prawie 500 wyświetleń. Stronę internetową NIST odwiedzono 82 563 razy, z czego unikalnych wyświetleń było 59 415. O kolejne szkolenie pn. „Ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego w praktyce jednostek samorządu terytorialnego” wzbogacono ofertę na naszej e – platformie szkoleniowej. Z tej formy wsparcia skorzystało od początku jej uruchomienia skorzystało 1309 urzędników z 1252 jst w Polsce. Niesłabnącym zainteresowaniem cieszy się również e – służba przygotowawcza,

z której skorzystało ponad 1300 osób z 407 jst.

W związku z zaistniałą sytuacją ustawodawca wprowadził nowe rozwiązania prawne, które zobowiązują administrację publiczną do realizacji nowych zadań i obowiązków. Na stronie NIST <https://www.nist.gov.pl/ekspertyzy-i-opracowania,1.html> zamieszczone zostały opracowania ekspertów poświęcone omawianiu problematyce w tym:

„Funkcjonowanie samorządu terytorialnego w ramach regulacji tarczy antykryzysowej” autorstwa dr Roberta Szczęcha, „Wybrane aspekty działalności organów stanowiących jst w okresie zagrożenia wirusem COVID-19” (dr Grzegorz Leśniewicz), „Zasady liczenia terminów administracyjnych w okresie epidemii” (dr Marcin Adamczyk), „Współdziałanie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

oraz niektórych innych ustaw oraz ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2” (dr Michał Poniatowski), „Komentarz do wybranych przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374, z późn. zm.), dotyczących budżetu jednostki samorządu terytorialnego” (dr Elwira Stupienko), „Organy samorządu terytorialnego w okresie wobec zagrożeń wirusem COVID-19” (dr Grzegorz Leśniewicz), „Zmiany w stosowaniu prawa zamówień publicznych w kontekście przepisów COVID-19” (dr Maciej Lubiszewski), „Znaczenie prawidłowego doręczania pism w praktyce organów administracji publicznej, w świetle zagrożenia COVID-19” (dr Joanna Wyporska-Frankiewicz), „Procedury absolutoryjne i udzielanie wotum zaufania organom wykonawczym w samorządzie terytorialnym w 2020 roku” (dr Grzegorz Leśniewicz).

dr Iwona Wieczorek
Dyrektor Narodowego Instytutu
Samorządu Terytorialnego

Mateusz Morawiecki, Prezes Rady Ministrów, Łukasz Szumowski, Minister Zdrowia i Mariusz Kamiński, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji na konferencji prasowej podsumowującej działania związane z pandemią COVID-19 - Warszawa, 2 czerwca 2020 r.

Szkolenia on-line są popularne w czasach epidemii

Paweł Czwaro, Zastępca Dyrektora Departamentu Infrastruktury Sportowej Ministerstwa Sportu podczas konferencji nt. „Możliwości rozwoju jednostek samorządu terytorialnego”, 24 lutego 2020 r., Łódź

Odpowiedzią Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego na zmiany w funkcjonowaniu jest wywołane pandemią COVID-19 było dostosowanie oferowanego obecnie wsparcia do rzeczywistych możliwości pracowników jednostek samorządu terytorialnego tak, aby uwzględniając rygory pandemiczne oraz formułę pracy zdalnej nadal mogli oni wzmacniać kompetencje korzystając z zaplecza eksperckiego NIST. Instytut uruchomił szkolenia w formule on-line oraz filmy szkoleniowo-informacyjne. Proponowane działania służą także ekonomizacji działań jest w kontekście konieczności ciągłego podnoszenia kwalifikacji urzędników wobec zmian legislacyjnych. Szkolenia odbywają się na platformie Cisco-Webex. Interaktywna formuła spotkań pozwala na zadawanie pytań prowadzącemu za pośrednictwem czatu. Wartym podkreślenia jest fakt, iż z uwagi na powtarzalność i skalowalność zaproponowanych przez NIST rozwiązań będą mogły być one wykorzystywane także w przyszłości.

Nowa formuła szkoleń cieszy się dużym zainteresowaniem urzędników. W okresie 22 kwietnia - 20 czerwca br. Instytut przeprowadził 39 szkoleń w trybie on-line. W tym czasie przeszkolono 4079 osób.

Tematykę szkoleń zdominowała w dużej mierze sytuacja i wyzwania, przed którymi stanęły jst w związku z epidemią. Omówiono następującą problematykę

m.in.: „Zasady liczenia terminów administracyjnych w czasie trwania epidemii”, „Działalność rad i sejmików w okresie zagrożenia wirusem Covid-19”, „Selektywna zbiórka odpadów komunalnych w gminie, kontrola obowiązków jej realizacji oraz wytyczne w sprawie postępowania z odpadami wytwarzanymi w czasie epidemii koronawirusa”, „Świadczenie usług elektronicznych przez jednostki samorządu terytorialnego w czasie Covid-19 i nie tylko”, „Psychologia komunikacji w przestrzeni administracji publicznej, czyli czy COVID-19 zmienił nasze relacje interpersonalne w miejscu pracy?”, „Tarcza Antykrzysowa w kontekście współdziałania jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”, „Udzielanie i realizacja zamówień publicznych w świetle rozwiązań Tarczy Antykrzysowej”, „Postępowanie administracyjne w okresie epidemii”.

NSIT zorganizował również szkolenia poświęcone zagadnieniom związanym z bieżącym funkcjonowaniem samorządu m.in.: „Jednostki samorządu terytorialnego w postępowaniu sądowoadministracyjnym”, „Związek ofertą a wybór oferty najkorzystniejszej ze szczególnym uwzględnieniem przepisów nowego Prawa zamówień publicznych”, „Prawne podstawy postępowania z dokumentacją - wybrane zagadnienia dla jst”, „Aktualne problemy związane z planowaniem przestrzennym na szczeblu gminnym”, „Organizacja pracy kancelaryjnej w jednostkach samorządu teryto-

rialnego - praktyczne aspekty funkcjonowania procesu aktotwórczego”.

Podczas konferencji zorganizowanych na początku br. przez MSWiA i NIST pod patronatem Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego omówiono możliwości rozwoju jednostek samorządu terytorialnego przy wykorzystaniu rządowego wsparcia. Epidemia nie pozwoliła na realizację kolejnych zaplanowanych przedsięwzięć. Kontynuację wspólnych działań realizowanych z poszczególnymi ministerstwami działań na rzecz wsparcia jst stanowią filmy prezentujące zagadnienia, które omawiane zostały podczas konferencji.

Debiutem była projekcja nt. „Rozwój infrastruktury sportowej. Możliwości rozwoju samorządu terytorialnego” z udziałem Pawła Czwaro, Zastępcy Dyrektora Departamentu Infrastruktury Sportowej Ministerstwa Sportu. Ministerstwo Infrastruktury przygotowało filmy poświęcone następującej tematyce: „Możliwości uzyskania dofinansowania na realizację zadań na drogach samorządowych”, Program uzupełniania lokalnej i regionalnej infrastruktury kolejowej Kolej + do 2028 roku”. Zbiór NIST uzupełnia obraz: „Prawne i ekonomiczne aspekty uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego”. Filmy dostępne są po rejestracji na stronie Instytutu.

W filmowej bibliotece NIST dostępne są również projekcje nt.: „Istotne kwestie dotyczące funkcjonowania pracodawcy samorządowego w okresie stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19”, „Postępowanie z dokumentacją w jednostkach samorządu terytorialnego w świetle obowiązujących przepisów - pomiędzy teorią, a praktyką” a także „Prawne i ekonomiczne aspekty uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego”.

Ze względu na ogromne zainteresowanie szkoleniami on-line Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego umożliwi urzędnikom samorządowym podnoszenie swoich kwalifikacji również w sezonie wakacyjnym. Zachęcamy do śledzenia naszej strony internetowej.

Nowa propozycja szkoleń e-learningowych

Platforma e-learningowa Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego cieszy się coraz większą popularnością. Od początku 2020 z tej formy wsparcia skorzystało 232 urzędników z 216 jst. Szkolenia e-learningowe ze względu na ich elastyczność to coraz popularniejsza forma dokształcania urzędników. Kursy on-line w efektywny sposób zapewniają dostęp do wiedzy z zakresu najważniejszych zagadnień niezbędnych w pracy urzędnika. Platforma e-learningowa stanowi uzupełnienie dotychczasowej oferty szkoleń stacjonarnych oraz szkoleń on-line dedykowanych pracownikom administracji samorządowej. Proponowane w tej formule szkolenia służą doskonaleniu wiedzy i umiejętności zawodowych pracowników jst, likwidując bariery wynikające z tradycyjnego modelu nauczania. Wersja on-line ułatwia dotarcie do szerokiej grupy urzędników, pozwalając na zdalną edukację, dostosowaną do indywidualnego tempa pracy oraz na zaplanowanie realizacji kursu tak, aby współgrał on z innymi obowiązkami zawodowymi.

Nowością na platformie jest kurs „Ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego w praktyce jednostek samorządu terytorialnego”. Jest on dedykowany osobom mającym do czynienia z wnioskami o ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego. Kurs przygotowany został w oparciu o najnowsze orzecznictwo sądów administracyjnych i stanowi kontynuację dostępnego już kursu na platformie e-learningowej kursu pn. „Dostęp do informacji publicznej”. Poruszana problematyka omawia temat w oparciu o zapisy ustawy z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1446, t.j.; dalej jako u.p.w.) oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego (Dz. U. UE.L.2019.172.56; dalej jako Dyrektywa).

W najbliższym czasie na platformie e-learningowej pojawią się dwa nowe kursy: „Postępowanie z dokumentacją w jednostkach samorządu terytorialnego” i „Kluczowe zagadnienia nowej

Od chwili uruchomienia przez Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego platformy e-learningowej w lutym 2018 r. skorzystało z niej 1309 urzędników z 1252 jednostek samorządu terytorialnego.

ustawy Prawo zamówień publicznych z perspektywy działalności jednostek samorządu terytorialnego”. Pierwszy z nich ma na celu przekazanie wiedzy i szerokich umiejętności wynikających przede wszystkim ze stosowania w praktyce Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. 2011, nr 14, poz. 67) oraz innych przepisów prawa w zakresie postępowania z dokumentacją w urzędzie. W trakcie szkolenia zaprezentowane zostaną podstawy prawne, z których wynika konieczność stosowania przepisów kancelaryjno-archiwalnych w jst oraz możliwości, jakie te przepisy dają – w szczególności dotyczące wyboru sposobu przebiegu, dokumentowania i załatwiania spraw m.in. przy zastosowaniu nowych technologii. Omówione zostaną również problemy praktycznego stosowania systemu kancelaryjnego, posługiwania się Jednolitym Rzeczowym Wykazem Akt oraz zagadnienia związane z prowadzeniem akt spraw i teczek spraw w urzędzie. Szkolenie ma również uświadomić roli i wpływu pracownika na proces aktotwórczy, jak i archiwizację dokumentacji (niezależnie czy jest to dokument elektroniczny czy papierowy). Poruszona zostanie również kwestia nowego trybu kontroli postępowania z dokumentacją, realizowany przez archiwa państwowe w jednostkach samorządu terytorialnego.

Natomiast drugi kurs, „Kluczowe zagadnienia nowej ustawy Prawo zamówień publicznych z perspektywy działalności jednostek samorządu terytorialnego” dotyczy zmian w prawie zamówień publicznych, które wejdą w życie w dniu 1 stycznia 2021 r. W ramach kursu zaprezentowany zostanie m.in.: nowy katalog podmiotów obowiązanych do stosowania przepisów ustawy, nowe regulacje w zakresie członków komisji przetargowych. Poruszona zostanie również problematyka obowiązkowej komunikacji i elektroniczne w progu krajowym i unijnym. Nie zabraknie także omówienia przetargów na usługi społeczne. Na zakończenie autor kursu analizuje problematykę zawierania umów w nowym stanie prawnym. Na platformie są również dostępne kursy: „Kodeks postępowania administracyjnego w praktyce urzędniczej”, „Zmiany w zakresie ochrony danych osobowych w związku z wejściem w życie RODO i „Korpus urzędników wyborczych na tle aparatu wyborczego w kontekście nowelizacji ustawy kodeks wyborczy”.

Dodajmy, że ukończenie każdego kursu kończy się egzaminem, którego zdanie potwierdzone jest stosownym certyfikatem. Instytut przypomina również o możliwości odbycia służby przygotowawczej (lub przystąpienia do egzaminu) dla nowo zatrudnionych pracowników administracji samorządowej w formule platformy e-learningowej dostępnej na stronie <https://e-sluzba.nist.gov.pl/>.

Wsparcie eksperckie w dobie pracy zdalnej

W związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem COVID-19 pojawiła się potrzeba wprowadzenia szczególnych rozwiązań, które umożliwiają podejmowanie działań minimalizujących zagrożenie dla zdrowia publicznego. Szczególnie istotne zmiany dotyczyły funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego w szczególności zasady prowadzenia postępowań administracyjnych. Nowe rozwiązania prawne wprowadzane tzw. Tarczami Antykryzysowymi skutkowały zmianami m.in. w sferze udzielania i wykonywania zamówień publicznych, przepisach dotyczących gospodarki budżetowej jst. Zmianie uległ także sposób działalności rad i sejmików wszystkich szczebli samorządów. Odpowiadając na konieczność dostosowania urzędów do nowego otoczenia prawnego NIST przygotował cykl ekspertyz, które analizują poszczególne obszary funkcjonowania samorządu ze szczególnym uwzględnieniem ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Wszystkie opracowania dostępne są na stronie NIST <https://www.nist.gov.pl/ekspertyzy-i-opracowania,1.html>

Praca zdalna, uelastycznienie czasu pracy i szkolenia to tylko niektóre aspekty przeanalizowane w jednej najnowszych ekspertyz Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego. Joanna Zadłużna - radca prawny, członek składu orzekającego Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Toruniu omawia je w ekspertyzie nt. „Istotne kwestie dotyczące funkcjonowania pracodawcy samorządowego w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 – prawa i obowiązki stron stosunku pracy na podstawie przepisów ogólnych oraz tarczy antykryzysowej”.

Autorka analizuje funkcjonowanie podmiotów samorządowych, z punktu widzenia spraw pracowniczych. Jak wynika z niniejszego opracowania, zgodnie z art. 3 specustawy w celu

przeciwdziałania COVID-19, pracodawca może polecić pracownikowi wykonywanie, przez czas oznaczony, pracy określonej w umowie o pracę, poza miejscem jej stałego wykonywania czyli pracy zdalnej.

– Ustawodawca na podstawie powyższej regulacji przyznał pracodawcy, prawo do dokonania jednostronnej zmiany sposobu świadczenia pracy – co należy podkreślić nie warunków pracy i płacy – pisze w ekspertyzie Joanna Zadłużna. – Wystarczające jest więc wydanie pracownikowi polecenia, które dla celów dowodowych powinno przybrać formę pisemną lub przynajmniej zostać potwierdzone, np. poprzez wysłanie wiadomości drogą e-mailową.

W niniejszej ekspertyzie mowa jest również o kwestiach przestoju ekonomicznego, badań i szkoleń pracowniczych, uelastycznienia czasu pracy i czasowego przeniesienia pracownika samorządowego oraz uprawnień pracowniczych w związku w niepełnosprawnością.

W opracowaniu nt. „Postępowanie administracyjne w czasie epidemii” autor Robert Suwaj - adwokat, profesor na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej, specjalista w zakresie teorii prawa administracyjnego i procedur administracyjnych analizuje wprowadzone w związku z epidemią nowe rozwiązania prawne, które zakładają większą efektywność działań administracji publicznej, np. zdalne przeprowadzenie czynności wymagających osobistego stawiennictwa. Chodzi o następujący zapis: „udostępnienie przez stronę (lub innego uczestnika postępowania) swojego wizerunku w czasie rzeczywistym, za pośrednictwem transmisji audiowizualnej, o ile przemawia za tym interes strony, a organ prowadzący postępowanie wyraził na to zgodę”.

– Wydaje się, że od strony praktycznej okoliczność uzasadniająca skorzystanie z tego rozwiązania może się pojawić w przypadku, o którym mowa w art. 86 Kpa. Zgodnie ze wskazanym przepisem, organ załatwiający spra-

wę – dla wyjaśnienia faktów istotnych dla sprawy – może przesłuchać stronę – pisze w swojej analizie prof. Suwaj. – Uprawnienie to ma charakter subsydiarny i przysługuje organowi dopiero po wyczerpaniu środków dowodowych lub z powodu ich braku, gdy w sprawie wciąż pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jak podaje ekspert, tego rodzaju dowód jest możliwy do przeprowadzenia szczególnie w sprawach, w których występuje jedna strona i kontakt z organem należy do stosunkowo łatwych do bezpiecznego przeprowadzenia przy pomocy zwykłych komunikatorów.

Prof. Suwaj w swojej analizie wskazuje, iż ustawodawca wprowadził również regulacje dotyczące zdalnego dostępu do akt sprawy. Dopuszczając możliwość zastosowania nowych sposobów korzystania z prawa dostępu do akt postępowania, ustawodawca postanowił odstąpić od wymogu uwierzytelnienia strony. Dotychczas - w trybie art. 73 § 3 Kpa - polegało to na tym, że strona podlegała uwierzytelnieniu kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, ewentualnie organ mógł umożliwić uwierzytelnienie w systemie teleinformatycznym przy zastosowaniu innych technologii. Ustawodawca poszedł więc w kierunku prawa strony do decydowania o formie dostępu do akt i stworzył warunki organom do jego pełnej realizacji. Jedynym wymogiem formalnym do przesłania stronie akt lub dokumentów z akt sprawy jest wskazanie przez stronę adresu poczty elektronicznej.

– W ten sposób – o ile tylko organ posiada możliwości techniczne – strona będzie mogła skorzystać z prawa dostępu do akt bez konieczności fizycznego z nimi kontaktu oraz w sposób zdalny – podsumowuje ekspert.

W niniejszym opracowaniu omówione zostały również kwestie wstrzymania i zawieszenia biegu terminów, regulacje mające wpływ na przebieg postępowania administracyjnego.